

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. XII. Nobis cauendum ne iocosa, ridicula & faceta loquamur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

*Nobis cauendum, ne iocosa, ridicula & facetalorum
quamur.*

sim, sed de aliquo dubitem, & id absolute affirmem, hoc etiam mentiri est, quantumvis tamen sic sit, dico enim quod nescio. Et ad minimum me manifesto discrimini expono, & mendacium sit quod dico, quod idem peccatum est.

*Bonauentura
abstine a
æquiocatio-
nibus.*

Dicit S. Bonauentura: *Sermo veridicus & purus sit*: non enim semper solum vere sed & sincere & simpliciter loquendum, non cum duplicitate, & vocibus æquiocis, quæ plures sensus habent, hoc enim valde à religiosa sinceritate & simplicitate alienum est. Et S. ipse August. affirmat huiusmodi loquendi modum mendacium esse: *Omnis simulatio & omnis duplicitas mendacium est.* Aliqui sunt, qui ex vna parte nolunt loqui mendacium & ex altera nolunt verum fateri, sed ambagibus & æquiocationibus vtuntur, vt tu vnum, ipsi alterum intelligant. Aliquo in casu licet verbis æquiocis loqui, ad quid celandum, quod clari conuenit, quod tamen in ordinariis & communibus colloquiis licitum non est, sed simulatorum & duplicium potius vitium est, ideoque non solum sinceritati & simplicitati religiosi, sed & Christianæ politix contrarium. Impedit enim fidelitatem, commercium & communicationem mutuam, non minus quam clarum & apertum mendacium. Certum enim est si iste loquendi modus licitus foret, non auderent homines sibi inuicem fidere: Id re ipsa discimus, dum scitur aliquos hoc laborare vitio, quamuis in aliis homines probi sint, nullus, qui eos nouit, iis fidere audet, sed cum iis timore quodam agit ne forte decipiatur. Ideoque dicit Sapiens:

*Quando iis
viti liceat.*

*Earum dispen-
dia.*

Eccl. 17. 25.

Qui sophisticè loquitur, odibilis est, hoc est, qui dupliciter & æquiocè sua dicit, odio est, & habetur homo duplex, fallus & simulatus. Idcirco valde hic loquendi fugiendus, ne de te dicatur, quod de quibusdam dici solet: Hic mendacium non dicit: attamen nec verum quidem dicit.

S. Basilius ait: *Neque in modum parum iocari velis assidue, quia non conuenit, qui ad perfectionem nititur, iocari & parulus: sed vt vir sit.* Additque ibi Sanctus, iocari & recreationes huiusmodi reddunt hominē languidum, & negligentē in Deo seruitio, & a corde tollunt deuotionem, & compunctionem. Præcipue dicit, quod debeat quis abstinere facetiis, his enim quis se scurrat facit, quod multū ad perfectionem anhelantem dedecet.

Punctum hoc grauitè tractat S. Bernardus: *Inter seculares nuga, nuga sunt, in ore sacerdotis blasphemia. Consecrati in Euangelio, talibus iam aperire illicitum, & sue scire sacrilegium est. vt est templum cultui diuino consecratum vsibus profanis applicare. Labia sacerdotis, ait Malactias, custodiunt scientiam, & legem requirunt in ore eius non nugæ profecto vel fabulæ, verbum scurrile, quod faceti urbanisue nomen colorant, non sufficit peregrinari ab ore, pulchrum & aure relegandum est.* Dicitque dum quis huiusmodi coram nobis dicit, nos sic habere conuenit, vt in detractionibus fatagentes illo interrumpere, & sermone aliqua re seria & vtili diuertere; & seueriorem vultum ostendere. Si ergo nobis erubescendum, si illa audiamus & coram nobis dicantur, quid fiet, si illa ipsi dicimus. *Fæde ad cachinnos moueris, factum moues.* Dicit turpe esse his applaudendo & monstrando illa nobis placere, sed turpius ea dicendo alios nos ad risum mouere.

Clemens Alexandrinus Origenis magister dicit, & est Sanctorum doctrina, vt SS. Bas. Bern. & Bonau. *Cum verba omnia à cogitatione & moribus emanari ferri non potest, vt verba aliqua mittantur ridicula, quæ non procedant à moribus ridiculis. ex corde verba procedunt. Ex abundantia cordis loquitur.* Et sic qui vana & leuia verba lo-

quitur, ostendit se vanum & leue habere cor. Et sicut ex sono cognoscitur, num cãpana sit integra vel rupta, vel si plenũ aut vacuum, sic in verborum sono facile cognoscitur qui plenus intus vel vacuus, integer vel ruptus est. Qui huiusmodi verba profert, sonat vt vacuum vas. S. Chryl in illa Apost. *Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat*; dicit: *Quale cor vnusquisque habet, talia verba loquitur, & talia opera facit*. S. Ignatius Martyr inter tormenta sæpius proferebat nomẽ Iesus; & causam rogatus respõdit: Quia cordi meo inscriptum est, & ideo non possum, nõ profert. & mortuo cor extractũ, quod diuisum inuentum fuit habere in vtraq; parte aereo caractere inscriptum nomen Iesus. Qui nugas & iocos profert nõ habet cordi inscriptũ nomen Iesus, sed mundum & eius vanitatem, & hæc ore egerit. Hincq; videre est, qd homines, qui se iactant facetias & iocos posse dicere, & iisdẽ alio vadrisum mouere, nõ solũ nõ esse spirituales sed ne quidẽ bonos religiosos. P. M. Auila ad propositum declarat illud Apost. *Scurrilinus, que ad rem non pertinet*, & exponit quod verba faceta & iocosa nõ solũ non deceant modestiam religiosi, sed ne quidem grauitatem instituti vitæ Christianæ: Et de ipso legitur, quod nunquã ex eius ore auditum sit verbum iocosum. Et de S. Chrysof. scribit Metaphrastes, quod nõquam iocos dixerit, nec alios dicere permiserit. Hoc tanti fecerunt parres antiqui, vt pœnitentia, quã S. Basil. iubet iungi ei, qui huiusmodi verba protulerit, sit, vt integra hebdomada à communitate secludatur: Quod erat genus quoddam excommunicationis, quo monachi vtebantur, separando tales à consortio & conuersatione aliorum monachorum, vt hos non inficiant, & scabiem non adferant, vt & ipsi intelligant, & se confundant, vt sciant illum religiosorum consortio indignum esse, qui non agit & loquitur vt religiosus.

Narrat Surius in vita S. Hugonis Abbatis Cluniacensis de quodam Archiepiscopo Tolosano nomine Durano, qui

multum delectabatur audiendo & dicendo iocos & verba ociosa. S. Hugo, qui tunc tẽporis erat Abbas monasterii Cluniacensis, reprehendebat hunc sæpius, eo quod atẽ in dicto monasterio monachus fuerat, dicens nisi se emẽdaret, quod hæc de causa singulari haberet purgatorium. Aliquot post diebus moritur Archiepisc. & apparuit cuidam sancto monacho Sigunio nomine, & ostendit illi os tumidũ & labia vulneribus plena. Cum lacrymis petebat, vt Hugonem rogaret, vt pro ipso oraret, quod enim sæuum illud tormentum pateretur in purgatorio, in pœnam iocorum & verborum ociosorum, de quibus se non correxerat. Sigunius id refert S. Hugoni, qui iubet septem monachos septem dies tacere in satisfactionem huius delicti, quorum vnus Silentium rupit. Hinc Archiepiscopus Segunio rursus apparet, & de monacho illo quæritur, quod inobedientia liberationẽ suam distulisset. Segunius hæc ad Abbatem retulit, qui rem ita se habere ostendit, & alii monachi septem dierum silentium iniungit, post quorum finem Archiepiscopus tantum apparet Abbati & monachis gratias agens, ostendens se pontificalibus vestitus, & os sanum & valde lætum, & subito euauit ex oculis.

Hic specialiter notandum, nobis maxime cauendum esse à pungentib. illis facetiis, vt sunt verbula quædam, quæ cum gratia quidem dicuntur, & pro argutiis habentur & alios lædunt, nam recte eis notam aliquam inurunt, vel in conditione vel intellectu vel non tã acri ingenio, vel alio defectu. Hæc facetiæ molestiores & prioribus piores sunt, eo quod noxiæ & tanto plus quanto maiore cum gratia dicuntur, quia audientibus & eorum memoriæ firmiter inhaerent. In mundo dum illi, quos gratiosos vocant, hæc dicere norunt sine alicuius damno vel nominis diminutione, facile toleratur, & sunt hæc oblectamenta secularium, & dicunt talem gratiosum esse, sed fiat sine alterius damno. Sed dum suis iocis alios lædunt, odio sunt, & solet grauitate &

Fuge magis mordacitatem petulantem.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

molesteferri; non enim desunt, qui illos pro merito excipiant. Sed quia de huiusmodi & similibus loquendi modis, qui caritati & mutuae vnioni aduersantur, in prima parte egimus, super sedebimus hic de iis loqui.

CAPVT XIII.

Conuersationes & colloquia nostra
de Deo esse debere: Et de aliqui-
bus medijs ad hoc v-
tilibus.

Ad Ephes. 4.
29.
Colloqui de
reb. pijs pro-
prium esto
sociorum la-
ici.

OMnis sermo malus ex ore vestro non procedat, sed si quis bonus ad adificationem fidei, vt deo gratiam audientibus, quo illos inflament & incendant Dei amore & virtutis & perfectionis desiderio. Hæc res nobis maxime necessaria est, finis enim & institutum nostrum est, non solū proprio profectui, sed & proximorum studere & vnum ex his, quib. multum ædificantur, qui nobiscum agunt, & quo multus in iis fructus colligitur, in his conuersationib. & colloquijs situm est. Præter enim profectum, quem colloquia hæc secum ferunt; videntes seculares, colloquia nostra semper de his rebus esse, existimationem & magnum respectum concipiunt, intelligentes Deo plenum esse debere, qui de nulla alia re quam Deo agit: quod facit efficacia esse ministeria, quæ cū illis exercentur. In vita B. P. Francisci Xauerij legitur, plus illum fructus fecisse sermonibus specialibus quam concionibus. Et Pater noster agendo in Constitutionibus de medijs, quibus societas iuuare debet proximos, ponit hoc pro principali. Hocque pro generali ponit, vt omnes qui sunt societatis etiam fratres laici, id procurent.

Franciscus
Xauer.

7. p. const. c.
4. §. 8.

Medium 1.
assuescere pijs
sermonibus
in conuersa-
tione dome-
stica.

Vt autem id commodius & melius agere queamus, multum iuuerit primū, vt inter nos assuescamus de bonis & spiritualibus rebus loqui. De S. Francisco legitur quod sapius fratres suos sedere iusserit, ad colloquendum inter se de rebus diuinis, vt in hoc loquendi genere instructi essent, dum cum secularibus ipsis loquen-

dum erat. Et dicitur quod quadā vice illis in hac sancta conuersatione sedentibus Christus apparuerit in formosissimi adolefcantis forma, & iis benedixerit, vt intelligeretur, quam grata ei huiusmodi essent colloquia. Et in societate idem in vfu est ab ipso nouitiatu, conuenientibus sepe nouitijs, vt inter se de spiritualibus tractent, & postea toto vitæ curriculo nobis in vfu est, inter nos habere sapius spiritualia colloquia, vt in hoc loquendi genere expeditiores simus. Et præterea nobis valde commendatur vt eo vtamur in ordinarijs conuersationibus & colloquijs.

S. Bernar. grauitè & bene reprehendit de hoc certos religiosos sui vni, iis declinans id, quod aureo illo seculo in vfu erat. *O quantum distamus ab his, qui diuis. Anthonij existerent monachi, vt etiam S. Pauli primi Anachoretæ, hi enim dum conueniebant & sese visebant, erat omnis eorum conuersatio in cælis, & tanto desiderio & iamentibus capiebant animæ loquētes & tractantes de reb. diuinis & animæ suæ salute, vt obliuiscerentur cibum corporeū sumere, & totum diem ieiunium transigerent, hoc solo occupati. Et hic erat totus ordo, dū digniori parti prius in seruiabatur: quæ enim anima. Nobis autem conuenientibus, in vnum, vt verbis Apostoli vtar, iam non est Dominicam cenam manducare. Panem quippe celestē nemo est qui requirat, nemo qui tribuat, nihil de seipsum, nihil de salute agit, animarum: sed nuga & risus & verba profertur in ventum.* Et quod omnium pessimū dicit Sanctus ille, aliquē hoc modo posse detinere, vocatur affabilitas & discretio, etiam charitas, & contrariū dicitur discretas, inurbanitas & rusticitas; & qui de Deo loquuntur melancholici habentur, & eorum conuersatio vitatur. *Ista charitas destruit charitatem, hac discretio discretum confundit. Quæ enim charitas est carnem diligere, & spiritum negligere: quæue discretio totum dare corpori & animæ nihil? corpus exfatigare & animam fame necare, nō est discretio neq; charitas, sed crudelitas & inordinatio.* Narrat quidā Doctor Christianus quodam tempore cuidā suo magno famulo